

Die uw jeugd vernieuwt als die van een arend

De Reformatie

Weekblad tot ontwikkeling van het gereformeerde leven

Vechten langs de snelweg?

Op het wereldwijde web is enige tijd geleden opnieuw een site verschenen. Langs de digitale snelweg kun je nu ook even parkeren op de site 'Een in waarheid' (www.eeninwaarheid.nl).

J. Wesseling ■

In dit nummer

Kerkelijk leven - J. Wesseling
Vechten langs de snelweg? 685

Meditatief - A.J. Mol
Wolkenschouwers 689

Wandelen met God - B. Luiten
Wees over niets bezorgd 690

Achtergronden - F. Oosterhoff
Hoe gaat het met ons? (1) 692

Aan de broederweg - G. Kwakkel
De vervulling van
Joëls pinksterprofetie 695

In gesprek met - W.M. Bakker
"Ik merk duidelijk dat God
mijn leven leidt" 699

Daartoe uitgenodigd door een aankondiging, ben ik deze snelweg opgegaan om een kennismakingsbezoekje brengen aan de introductiepagina. Recent kwam ik nog eens kijken naar de verdere uitbouw van deze site. Ik geef wat door van mijn bezoekerervaringen.

Broeders

De mannen achter deze website zijn broeders. Wij delen samen het leven van de Here, koesteren ons in zijn liefde, we wijden ons aan Hem, weten ons eendrachtig in hetzelfde geloof, tekenen voor de belijdenis en hebben dezelfde kerk lief. Dat schept een sterke band.

De broeders maken zich zorgen. En niet zo'n klein beetje ook. Nu heeft iedereen het goed recht zich zorgen te maken. Ook kan niemand het recht ontzegd worden te signaleren dat binnen de vrijgemaakte kerken redenen bestaan om bezorgd te zijn.

Dat neemt niet weg dat we daar op een broederlijke en kerkelijke manier uiting aan zullen willen geven. Dat liefdebetoon zijn we aan elkaar schuldig.

Geharnast

Wat bij de introductie meteen opvalt, is de geharnaste taal. Met een rode stift heb ik alle

uitdrukkingen omcirkeld, waarin een verwijt, beschuldiging of veroordeling werd neergeschreven. Het document kleurde rood. De broeders slaan duidelijk alarm en doen dat ook beslist luidruchtig.

Ik geef wat voorbeelden: de duivel is met het zaaïen van twijfel aan de betrouwbaarheid van Gods Woord erop uit het licht van het evangelie te doven. Aan de TU wordt de deur open gezet voor Schriftkritiek. Er treedt een breuk op met de gereformeerde hermeneutiek. Het curatorium handelt zorgwekkend. De synode van Amersfoort idem dito. Het deputaten-rapport 'Huwelijk en Echtscheiding' laat kerkenraden uiteindelijk met lege handen staan tegenover het kwaad van de echtscheiding.

De toon wordt al strijdvaardiger: trouw moet immers blijken! Van vaandelvluht en desertie is sprake wanneer je niet tegen deze ontwikkelingen de strijd aanbindt of ze bagatelliseert. De goegemeente wordt in slaap gesust door geruststellende woorden van eerbiedwaardige predikanten en kerkelijke vergaderingen.

er was een gevecht gaande, dat was wel duidelijk, maar moest dat zo?

Trouwens, is het met die goede bedoelingen wel zo goed gesteld? Wie met een doorgeladen pistool een bank binnenstapt, moet zich bij aanhouding niet beroepen op zijn goede bedoelingen. Ook moeten we ons niet blindstaren op de reputatie van kerkelijke leiders. Mannen van naam en met een internationale faam kozen ooit de verkeerde kant: tegen Afscheiding en Vrijmaking. Vandaag is het niet anders. Tegenstemmen wordt het zwijgen opgelegd. Het gewone kerklid wordt eenzijdig voorgelicht.

De broeders voelen zich geroepen het volk wakker te schudden en spreekbuis te zijn van het 'gewone kerklid'. Want de dijken staan wel op doorbreken. En een klein beetje kwaad kan al funest doorwerken: één dode vlieg doet de zelf van de apotheker stinken (Pred. 10,1).

Wat is waarheid?

De toon maakt de muziek. Ik hoor de klaagzang van grote zorg, geuit vanwege hartelijke liefde voor de kerken. Maar ik beluister ook de tonen van het eigen gelijk, van scherpe verwijten, aantasting van andermans eer en goede naam alsook twijfel aan goede bedoelingen. Enigszins confuus verliet ik de parkeerplaats en ben meteen van de straat gegaan. Er was een gevecht gaande, dat was wel duidelijk. Maar moest dat zo? Eén vraag drong zich al meer aan mij op: wat is waarheid? Wij hebben te maken met de Eeu-

wige, de Onmetelijke, de Onzienlijke en Almachtige. Hij is de waarheid zelf (Ps. 89:13, ber.) Zijn verstand is niet te doorgronden; zijn Geest werkt onnavolgbaar en Hij is bij machte oneindig(!) veel meer te doen dan wij bidden of beseffen. 'Waarheid' duidt primair op die onbeschrijflijk grote *werkelijkheid*, waarvan de levende God het stralende middelpunt vormt. Gelukkig heeft het deze God behaagd zichzelf aan ons te *openbaren*. Zijn handelen is al waarheid en recht; uit al zijn regels blijkt zijn trouw (Ps. 111:7). Niemand heeft ooit God waargenomen, want Hij bewoont een ontoegankelijk licht. Maar de enige Zoon, die aan het hart van de Vader rust, heeft hem op aarde doen kennen (Joh. 1,18). De levende God openbaart zich in *Jezus Christus*. De apostelen verwoordten als oor- en ooggetuigen van zijn persoon, zijn woorden en werken de 'leer van Christus' en stellen die op schrift. Immers, wie Hem liefheeft, zal zijn onderwijs bewaren.

Waarheid duidt daarom ook op de inhoud van het *evangelie*, zoals dat in Jezus Christus geopenbaard is en in de gemeenten verkondigd wordt. Het zijn vooral de nieuwtestamentische apostelen die ons de waarheid hebben doen kennen (1 Joh. 1,1-4; 2 Joh.1). Zij sporen voortdurend aan ons daaraan te houden, in het licht van de waarheid te leven en daarvan niet af te dwalen.

Die werkelijkheid van God en zijn heil in Christus leert de kerk ook verwoorden. In overeenstemming met de heilige Schriften *belijden* wij de gezonde leer van ons algemeen en ontwijfelbaar geloof.

Reductie

De broeders identificeren 'waarheid' wel heel snel met 'de gereformeerde belijdenis': "Gods Woord is de waarheid (Joh. 17,17b). In de gereformeerde belijdenis klopt het hart van het evangelie. *De ware eenheid ligt in de ene waarheid*" (cursief van de broeders).

Ik vraag me af of zij zodoende niet te snel een wissel nemen en op een smal spoor uitkomen. Onlangs signaleerde ik elders al dat gereformeerden een sterke neiging hebben om hun geloof te uiten op het niveau van overtuiging en gedrag, meer dan op het niveau van spiritualiteit en identiteit.¹⁾ Bij het begrip 'waarheid' kan dat gemakkelijk kortsluiting veroorzaken. In de bijbel kan met 'waarheid' immers onmogelijk onze gereformeerde belijdenis beoogd zijn. En evenmin een systeem van leerstellige opvattingen. Dat zou meer westers-rationeel dan bijbels gedacht zijn. Onze confessie is waarheidsgetrouw, maar valt niet samen met de zelf-openbaring van de levende God. Als onderwijs in en verantwoording van de christelijke leer wijst de belijdenis juist altijd door naar de onuitputtelijk bron van de Schriften. Deze openbaring van de levende God is immers zoveel rijker en omvangrijker dan wij korthedshalve kunnen verwoorden. Daarom wil de belijdenis ook niet uitgelegd

worden vanuit de bedoeling van de opstellers; evenmin vanuit de beperkte of tijdbepaalde inzichten van onszelf, maar uitsluitend en alleen vanuit de zelf-openbaring van de Here: "Men mag geen geschriften van mensen, hoe heilig de schrijvers ook geweest zijn, op één lijn stellen met de goddelijke Schriften en ook niet de gewoonte met Gods waarheid." (art. 7 NGB)

In mijn waarneming *reduceren* de broeders dat bijbelse aandachtsveld. Zo versmalt hun blik en valt buiten hun blikveld dat je, puttend uit de bron van de Schriften, (hermeneutische) vragen mag overdenken, die zó niet in de gereformeerde belijdenis aan de orde komen. Al dan niet (hoog)geleerde broeders kunnen met zuivere intenties en in confessionele trouw hun theologische overwegingen of onderzoeksmodel publiek kenbaar maken zonder dat dat meteen de gereformeerde belijdenis aantast.

Wat is een naam?

Gevolg is wel dat er dienaren van het goddelijke Woord in ons midden verdacht worden gemaakt, buitengesloten en als handlangers van de duivel bestreden. Terwijl zij samen met ons in die ene werkelijkheid van God leven, daarin gehoorzaam en met zelfverloochening Jezus Christus volgen, zich houden aan zijn onderwijs, zijn evangelie trouw verkondigen en hartelijk hun handtekening onder de gereformeerde belijdenis plaatsen. Zijn wij dan niet één in de waarheid?

Ik heb grote moeite met deze diskwalificaties. Ik weet niet beter dan dat wij gehouden zijn de 'eer en goede naam' van onze naaste naar vermogen hoog te houden (vgl. Zond. 43 HC). Bij wie gaat er iets goed fout aan de TU? Wie plegen er vaandelvlucht? Uit wiens mond worden 'bezweringsformules' opgetekend? Bij wie moet ik bedacht zijn op een 'doorgeladen pistool'?

Laat ik er voor mijn eigen gemoedsrust maar van uitgaan dat ik daar niet bij hoor. Maar over wie gaat het dan wel? Hoe kun je je hiertegen nog verdedigen? En wie zou dat dan moeten doen?

Broeders, zo mag dat niet. Eer is teer. Ook bij mannen van naam. Volgens onze gereformeerde belijdenis hebben we daar uitermate voorzichtig en liefdevol mee om te gaan.

Wat is kerkelijk?

Het verwijt van Schriftkritiek zal zich vooral concentreren op onze universitair docent A.L.Th. de Bruine. Zijn bijdragen in het boek 'Woord op Schrift' worden bij de introductie als enige met name genoemd. Na verdere uitbouw van de site wordt ook het recente boek 'Meewerken met God' van prof. dr. C.J. de Ruijter uitgebreid besproken.

Het gesprek over 'Meewerken met God' is nog volop gaande. Ik beperk me daarom tot de positie van broeder De Bruijne. Graag wil ik

publiek kenbaar maken dat ik veel respect koester voor de integere en doordachte manier waarop hij hedendaagse theologische concepten probeert door te lichten. Hij bevindt zich wat dat betreft in het goede gezelschap van voorgangers als Schilder, Holwerda, Trimp, Kamphuis e.a. Ik waardeer zijn durf om met zijn denkkraft een eigen weg te zoeken. Bij een zoektocht sla je wel eens een verkeerde weg in en doe je er het beste aan op je schreden terug te keren. In mijn waarneming loopt deze weledelgeleerde niet voor het openhartig

onze confessie is waarheidsgetrouw, maar valt niet samen met de zelf- openbaring van de levende God

gesprek weg, integendeel. Ook is hij niet te beroerd om zonodig zijn ongelijk toe te geven; en dat siert hem in hoge mate.

Hij bleek ook bereid zijn overwegingen ter toetsing aan het curatorium van de Theologische Universiteit voor te leggen. Drs. De Bruijne komt dus zijn ambtsbelofte publiek en integer na. Het curatorium heeft vervolgens grondig studie gemaakt van zijn opvattingen en meegedeeld dat drs. De Bruijne zelf uitdrukkelijk verklaard heeft dat hij staat voor de historiciteit van Genesis 2 en 3 en daar niets van afdoet. Ook staat hij pal voor de normativiteit van het gebod.

In reactie op bezwaarschriften hebben curatoren vastgesteld dat geen strijdigheid met Schrift en belijdenis is aangetoond. Verder waren zij dankbaar voor de wijze waarop hij Loonstra heeft nagerekend en bestreden. Bij mijn weten is niemand daartegen bij de synode in beroep gegaan. Naar ik heb begrepen heeft een commissie van de generale synode de bezwaarschriften en de beantwoording door het curatorium bekeken. Op haar voorstel heeft de Generale Synode het werk van het curatorium goedgekeurd.

Aan het recht van Christus' liefde geven wij ruimte, ook door besluiten van vergaderingen loyaal als bindend te aanvaarden. Bezwaren tegen leer of leven horen met een deugdelijke bewijsvoering op het goede adres afgeleverd. Het past ons niet bezwaren via een website wereldwijd bekend te maken, ook al hebben we misschien het grootste gelijk van de hele wereld. Liever onze bijnaam 'gereformeerd (onderhoudende art. 31)' in ere houden dan die inwisselen voor 'gereformeerd (onderhoudende websites)'.

Deze kerkelijke omgang met elkaar hebben we confessioneel vastgelegd: 'wij geloven dat deze ware kerk geestelijk geregeerd moet worden op de wijze die onze Here in zijn Woord ons geleerd heeft.' (art. 30 NGB).

Wat is je taak?

De broeders presenteren zich als (ex)-ambtsdragers. Daarmee hebben ze een hoogst verantwoordelijke taak m.b.t. de hen toevertrouwde kudde. Zij nodigen lezers van de site uit hen 'in kennis te stellen van zorgelijke ontwikkelingen in hun eigen gemeente. Opdat wat plaatselijk speelt ook landelijke bekendheid kan krijgen als dat wenselijk is.'

Met verbazing heb ik naar die uitnodiging zitten kijken. Menen de broeders dat echt? Wie heeft hen de taak toebedeeld onder andermans schapen onrust aan te wakkeren door 'zorgelijke informatie' publiek te maken. Ik kan het niet anders zien dan dat je daarmee de plaatselijke ambtsdragers en kerkelijke kaders passeert of zelfs een motie van wantrouwen geeft. Maar het ergst vind ik dat je zo wantrouwen zaait en onvrede mobiliseert en cultiveert, terwijl je daartoe helemaal het recht niet hebt. Wij geloven dat ambtsdragers 'tot hun ambt behoren gekozen te worden in de weg van wettige verkiezing door de kerk, onder aanroeping van Gods naam en in goede orde, zoals Gods Woord leert. Daarom moet iedereen zich er terdege voor wachten, zich met ongeoorloofde middelen in te dringen, maar hij moet de tijd afwachten dat hij door God geroepen wordt, om daarin het overtuigend bewijs te hebben dat zijn roeping van de Here komt.' (art. 31 NGB).

De goede orde in de kerk (KO art.1) dient om 'eendracht en eenheid te bevorderen en bewaren' (NGB art.32). Daartoe ook mag de ene ambtsdrager niet over de andere heersen, op welke wijze ook (KO art. 83). En schreef K. Schilder niet dat onze binding aan de kerkorde net zo goed een ethische zaak is als onze binding aan de belijdenis?

Wat is geestelijk?

Wat opvalt is het stellige en grote eigen gelijk. De broeders schrikken er niet voor terug om degenen die het niet met hen eens zijn, in het kamp van de duivel te plaatsen. Dat vind ik nogal wat, zeker als je hun eigen blikverenging in rekening brengt. Er zijn blijkbaar maar een paar mannen die moedig standhouden en het front helder zien: de broeders zelf, met hun gelijkgezinden.

Wellicht pleeg ook ik vaandelvlucht en word ik vanaf nu tot de 'deserteurs' gerekend. Dat is het ergste niet. Erger vind ik dat ik zo bitter weinig herken van de stijl van Christus. En ik ben beducht voor de schade die daardoor aanggericht kan worden.

Hoe groot je het onrecht ook acht en hoe hevig je zorgen misschien ook zijn, hebben we ook dan niet de roeping in de voetsporen van Jezus Christus te treden en Hem na te volgen? Ook door een geestelijke zelfbeheersing op te brengen en onszelf daarvoor zonodig te verloochenen? De moderne communicatiemiddelen vragen om een extra sterk ontwikkelde

zelf-beheersing, als vrucht van zijn Geest. Wanneer wij die niet opbrengen, ontaardt internet ook zomaar in een ongeestelijk en onkerkelijk machtsmiddel. 'Wij zullen jegens onze naaste geduldig, vredelievend, zachtmoedig en vriendelijk zijn en zijn schade zoveel mogelijk voorkomen (HC antw. 107). En: we mogen geen woorden verdraaien of kwaad spreken en zullen de eer en goede naam van onze naasten zoveel we kunnen(!) verdedigen en bevorderen (HC antw. 112).

Wat is zorgelijk?

Ter wille van de onderlinge eendracht en vrede wil ik pleiten voor een zuivere, liefdevolle, kerkelijke en geestelijke omgang met elkaar. Op dit punt ligt één van mijn grote zorgen. Ik meen geen vreemde te zijn in Jeruzalem en probeer een open oog te houden voor wat er allemaal binnen onze kerken in beweging is tussen verwarring en verstarring. En dat is niet weinig. Ik kan me goed voorstellen dat er verontrusting groeit. Maar je kunt ook onnodig onrust stoken of op een onrechtmatige manier je gelijk willen halen.

Bij mijn meest recente bezoek was de introductiepagina verleden tijd. Maar van een terugnemen van beschuldigingen of aangeboden excuses geen spoor. Gebleven is de strijdvaardige toon, het stoere eigen gelijk, een diep wantrouwen tegenover ieder die er een andere mening op na houdt, de verdachtmaking van confessionele ontrouw van broeders en voorgangers als ook de suggestie dat de norm van de Heilige Schrift in Kampen is losgelaten en de wissel om is. Van een openhartig en welwillend gesprek is geen sprake. Het lijkt meer een verbeterd gevecht vanuit je eigen stellingen van reeds gevestigde meningen, waarbij elk afgeschoten projectiel vooral je eigen positie bevestigt.

Het ND van 15 juni j.l. meldde ook het initiatief van de broeders om, in samenwerking met een tweetal regionale voorlichtingsgroepen, een 'landelijke dag van verontrusting en bemoediging' te organiseren.

Ik kan dat niet rijmen met wat we krachtens het recht van Christus' liefde als kerken met elkaar hebben afgesproken. Wat mij betreft opereren de broeders op hun parkeerplaats langs de digitale snelweg buiten de kerkelijke en broederlijke orde.

Daarom zou ik hen willen vragen hun 'site' te sluiten. Het lijkt me niet de eer van Christus en het heil van zijn kerken dienen, wanneer we voor het oog van de hele wereld in een digitaal straatgevecht verwickeld raken. Daar wil ik verre van blijven. Dan rij ik liever een straatje om.

J. Wesseling is predikant van de Gereformeerde Kerk in Ede-Zuid

Noot:

¹ Zie H. ten Brinke en J.W. Maris, *Geestrijk Leven*, Barneveld 2006, p. 30

Wolkenchouwers

Deuteronomium 18:9-15

A. J. Mol ■

Nederlands

Regelmatig word ik verrast door mijn eigen moedertaal. De nieuwe vertaling (NBV) is toch het beste Nederlands van nu, dan moet je niet zeuren. Als schooljochie fietste ik wel eens door de polders en zag daar borden staan met het opschrift 'snij-schouw', met een datum erbij. Het had iets te maken met het schoonmaken van de sloten en de controle daarvan door bepaalde instanties: die kwamen voor die datum 'schouwen'. Nu lees ik in het bijbelgedeelte over wolkenchouwers. Daar mocht Gods volk zich niet mee inlaten. Die staan in het rijtje van 'wichelaars, bezweerders, tovenaars, het raadplegen van geesten... De HERE verafschuwt zulke praktijken. Blijkbaar kon men uit wolken ook conclusies trekken over de vraag welke toekomst je te wachten stond. De mens is daar altijd in geïnteresseerd. Je zoekt zekerheid. Vooral de vraag of je gezond zult blijven is belangrijk.

Plenty

Je leest vandaag je ogen scheel over zaken die gezondheid en zekerheid zouden bieden: esoterie is in; je kunt bij talloze alternatieve geneeswijzen terecht; horoscopen zijn nog steeds bij veel mensen in trek; ons vertrouwen op artsen en specialisten is soms torenhoog (zoals die van Babel?). Uiteraard is gezondheid een kostbaar bezit. De vraag is dan van belang: waar stellen we ons vertrouwen op? De heidenvolken rond Israël hadden plenty geneeswijzen in de aanbidding. En daarvan was een deel soms effectief. Denk aan de kunsten van de tovenaars aan het hof van farao. Alleen de HERE stelt: houd je ver van heidense kunsten. Leef alleen van mijn WOORD. Het sola scriptura is zo oud als het paradijs.

Ver weg

Omdat het paradijs ver achter ons ligt, is er veel lijden, onzekerheid en verdriet. Maar Gods volk moet steeds weer leren alles van Hem te verwachten. Zijn spreken is zo machtig: zie hoe de Schepping tot stand is gekomen. Zijn woorden zijn zo betrouwbaar: zie de lange heilsgeschiedenis. Zijn Evangelie is zo vol liefde: zie de zending van zijn Zoon.

Daarom moeten zij zich verre houden van alle oplossingen die buiten de HERE om gaan.

We dokteren soms zoveel af en zijn daar zo vol van, dat de vraag weer is: vertrouw je wel op Hem alleen?

Lever je uit aan God en zijn woorden. Daar waar Hij spreekt, gebeuren machtige dingen. Zijn Zoon heet niet voor niets 'het Woord'. Lees de start van Johannes' evangelie. Bid om de Geest die Gods woorden in je hart schrijft. Hij is je Gids op al die ingewikkelde (medische) wegen.

De wolk

Bij de hemelvaart voert een wolk de Heiland naar Gods troon. Richt je blik op die wolk. Blijf naar die wolkenwagen kijken. Anders gezegd: heb je Redder in je hart en verwacht Hem terug op de wolk. De heenreis is de belofte van de terugreis. Schouw naar die unieke wolk.

Het leidt je gedachte ook terug naar die wolk in de woestijn: de tom-tom voor een zoekend volk.

Wanneer je achter de wolk van de HERE aan gaat, verdwaal je nooit. Hij spreekt zijn woorden. Je vindt de weg door te luisteren. Wacht niet op spektakel. Verwacht het niet van bijzondere tekenen.

Uw redding, uw gezondheid, uw toekomst ligt in de handen van de Heer die door zijn Zoon uw Vader wil zijn.

En wanneer Hij u zijn Woord heeft gegeven (in het teken van de doop) kunt u op Hem aan.

Doopwater bestaat uit water en wijst naar de Gids. Zoals de wolk waterdamp is en wijst naar de Redder.

Kijk achterom naar je doop.

Kijk vooruit naar de wolk van de wederkomst.

Beschouw God zoals Hij is in Jezus Christus: je Vader.

Ds. A.J. Mol is predikant van de Gereformeerde Kerk te Enschede-Noord

Wees over niets bezorgd

wandelen met God

Tegenwoordig lijkt het van vroomheid te getuigen, als mensen zeggen dat zij bezorgd zijn.

B. Luiten ■

Gelovige, meelevende kerkleden zijn vandaag de dag bezorgd. Zij maken zich zorgen over de ontwikkelingen in de kerk. Zorgen, die soms geheel tegenover elkaar staan. Zo kan de één zich zorgen maken over het Schriftgezag, terwijl de ander zich bezorgd afvraagt of we nog wel alleen vanuit de Schrift mogen spreken. De één kan zich zorgen maken over charismatische invloeden, terwijl de ander bezorgd is over de geringe verwachting die mensen hebben van de heilige Geest. De één is bezorgd over al die nieuwe liedjes in de kerk die niet aanspreken, terwijl de ander zich zorgen maakt over de moeizame sfeer waarin veranderingen nauwelijks tot stand kunnen komen. De één is bezorgd over Kampen, de ander is bezorgd over allerlei leiders die zichzelf opwerpen. En ga zo maar door.

Zelf ben ik ook bezorgd. Ik las in het *Nederlands Dagblad* van 20 juni 2006 de opmerking van Al Barth van de *Redeemer Church* in New York, die veel in West-Europa is: 'de cultuur om de kerk heen is enorm veranderd, maar de cultuur in de kerk is dezelfde gebleven. Daardoor zijn we onze band met de wereld kwijtgeraakt. De cultuur van de kerk van binnenuit veranderen, is haast onmogelijk. Het is gemakkelijker de bestaande gemeenten gewoon te laten bestaan en daarnaast een nieuwe gemeente te beginnen.' Dat is precies waarvan ik wakker kan liggen. Dat de bestaande kerk in rap tempo bezig is haar relevantie te verliezen. Niet doordat een vijand ons dat aandoet. Maar doordat we er zelf voor kiezen onze band met de maatschappij op te geven. Wil je werkelijk kerk zijn in de samenleving, begin dan maar een nieuwe kerk, zo lijkt de oplossing te worden. Sommigen doen dat ook al. Want de bestaande kerken zijn vooral met zichzelf bezig en met haar eigen behoud.

Een tegendraads woord

En dan ineens loop ik aan tegen het Woord van God. 'Wees over niets bezorgd' (Fil. 4:6). Hoe is dat mogelijk? Niet alleen de kerk, maar de hele wereld is vol van zorgelijke ontwikkelingen. De spanningen nemen toe, de vluchte-

lingenstromen zijn onbeheersbaar, het geweld is niet te stoppen, de energie raakt op, schurkenstaten beschikken straks over kernwapens, honger en dorst voor miljoenen mensen, en ga zo maar door. Het is aan de orde van de dag. 'Wees over niets bezorgd'. Dit woord lijkt geheel buiten de werkelijkheid te staan. Iedereen is bezorgd, en er is alle reden toe. Je kunt er ieder huisbezoek mee vullen. Waarom zegt de Heer dit? En hoe doe je dat dan?

Hij is er

Uiteraard kent de Heer zijn wereld als geen ander. Hij ziet wat er gebeurt met eigen ogen. Hij ziet dat er enorm veel is waar wij met elkaar niet uitkomen. Hij weet hoe angstig dat kan worden.

Juist daarom laat Hij dit woord optekenen. Niet om te zeggen dat het allemaal wel meevalt. Maar om te laten weten dat Hij er is. Bezorgdheid ontstaat, als je denkt dat je het zelf allemaal moet oplossen. Dan weet je niet hoe dat moet. Het is net als angst. Angst wordt gevoed door de houding, dat je zelf je leven goed in handen moeten houden, om het in alle risico's veilig te stellen. Omdat dat niet lukt, wordt een mens bang en onzeker. Daarom mogen wij leren, al onze zorgen aan God toe te vertrouwen. Hij is er. Zo is zijn naam.

'Laat de Heer uw vreugde blijven', schrijft Paulus in ditzelfde stukje (Fil. 4:4). Ja, wees altijd verheugd! Hoe kan dat nou? Is er dan geen ruimte voor verdriet?

Jazeker, er is ruimte voor verdriet en rouw. Jezus zelf huilde bij het graf van Lazarus. Maar bij verdriet kan ook vreugde zijn. Omdat de Heer er is met woorden van troost en eeuwig leven. Wees nooit zo verdrietig dat deze vreugde verdwijnt. Dat is het punt. Er kan angst zijn in je hart, maar wees nooit zo angstig dat je de Heer niet meer ziet. Zorgen kunnen er volop zijn, maar wees nooit zo bezorgd dat je vreugde verdwijnt en je vertrouwen in de Heer.

Wie heerst er in je hart?

Ten diepste is het punt: op wie vertrouw je? Vertrouw je meer op God of op mensen? Als je meer naar de mensen kijkt en naar jezelf, zul je voornamelijk angstig zijn, verdrietig en bezorgd. Vervolgens ga je eigen oplossingen zoeken, eigen veiligheden. Je trekt je terug op wat je hebt, je blik wordt beperkt, je leven krijgt iets van een zelfontworpen schuilkelder. Bezorgdheid werkt verlamdend. Dat is altijd zo. Je durft niet meer, je neemt geen initiatieven meer, want je weet niet waar je uitkomt. Wie dat bedenkt, zal het als bevrijdend ervaren dat de Heer zegt: 'Wees over niets bezorgd'. Het gaat erom, wie er zal heersen in je hart: de Heer of je eigen bezorgdheid. Als het de Heer is, wordt je hart vrij.

Dan gaat de schuilkelder open, je komt te voorschijn, je gaat iets ondernemen. Je geeft de wereld niet op en de kerk al helemaal niet. Dat lijkt me de goede invalshoek wanneer op een huisbezoek allerlei zorgen worden gespuid. In hoeverre die zorgen gedeeld kunnen worden, is pas vraag twee. Eerst is belangrijk, hoe iemand zelf met zijn zorgen omgaat. Beroven die hem of haar van vreugde in de Heer en in de kerk? Bewegen die hem of haar tot een teruggetrokken leven? Laat daar het gesprek over gaan. Zorgen zullen er altijd zijn, maar laten ze niet inschuiven tussen de Heer en je eigen hart.

De Heer geeft

Dat zeg ik dus ook tegen mezelf. Het is onzin om te denken, dat de bestaande kerken niet meer relevant zouden kunnen zijn. En het zou getuigen van zelfoverschatting, als ik zou denken dat ik dat zou moeten bewerken. Wat ik heb te doen is de verkondiging van het Woord van God. Door dat Woord en de Geest van God worden alle dingen nieuw, ook in bestaande kerken.

Ik heb mij ook te verheugen in de Heer, wat er schromelijk bij inschiet als ik te weinig aan Hem denk. Voor mij ligt Psalm 103:

*'Hij vergeeft u alle schuld,
Hij geneest al uw kwalen,
Hij redt uw leven van het graf,
Hij kroont u met trouw en liefde,
Hij overlaadt u met schoonheid en geluk,
uw jeugd vernieuwt zich als een adelaar.'*

Als Hij dat allemaal doet en geeft, ook dat de kerk zich kan vernieuwen, moet ik het vooral over Hem hebben en niet over mijn eigen mogelijkheden en onmogelijkheden. Dat slaapt ook veel beter. Hij geeft het zijn beminden in de slaap, immers?

Laat zichtbaar worden wat uit God is

Bezorgdheid is een slecht kompas. Want het wijst altijd naar jezelf. Opvallend is, dat het woord in de bijbel niet of nauwelijks voorkomt.

Terwijl er toch genoeg spannende situaties zijn geweest.

Ik denk bijv. aan Paulus, die uitermate bezorgd had kunnen zijn over de toekomst van zijn eigen joodse volk. Vele van zijn volksgenoten zag hij liggen als afgekapte takken van de stam van Gods verbond met Abraham en alle volken (Rom. 11). Toch komt het woord 'bezorgd' niet over zijn lippen. Wel lezen we dat hij hierdoor 'diepbedroefd' was en voortdurend 'door verdriet werd gekweld' (Rom. 9:2). Maar toch zo dat het hem niet verlamde. Want Paulus zag zijn Heer. Hij zag de beloften van het Oude Testament voor zijn ogen in vervulling gaan, ondanks alle tegenwerking. Dus legde hij zich er nog meer op toe de volken te bereiken, van land tot land en van plaats tot plaats. *In de hoop afgunst bij zijn volksgenoten op te wekken en een deel van hen te redden* (Rom. 11:14).

Dat is de manier. Paulus kon vele joden niet overtuigen met zijn woorden. Hij kon ze niet duidelijk maken dat het heil van God nu ook voor de heidenen was. Ze joegen hem de synagoge uit en sloten zichzelf daarin op. Gaf Paulus toen de synagoge op? Nee, hij verdubbelde zijn inspanningen. Als ze niet wilden geloven wat hij zei, zou hij hen laten zien hoe Gods Woord werkelijk de harten van heidenen bereikte. Met andere woorden: als je mij niet gelooft, geloof dan God om zijn werken. Daarom lezen we niet van bezorgdheid bij Paulus. Hij ziet de boom vol takken staan. En hij beseft dat God ook de gevallen takken weer kan enten. Dus legt hij zich toe op zijn taak. Daardoor zal vanzelf zichtbaar worden wat uit God is en wat niet, en wie daarin zal delen.

Samen zien op God

Ik ben ervan overtuigd, dat hierin een belangrijke les ligt voor vandaag. Soms krijg ik de indruk, dat mensen hun bezorgdheid koesteren. Ze praten er graag over, en komen vervolgens geen stap verder.

Dat wordt anders als de gedachten worden gericht op de Heer en hoe Hij verder komt, ook in onze dagen. Zijn Woord is springlevend, zijn Geest gaat over alle grenzen. Ook vandaag is te zien wat uit God is, wat Hij doet en geeft en wie daarin allemaal mogen delen.

Vertrouw dan de kerk aan Hem toe, en ga zelf doen wat je moet doen. Spreek met elkaar als mensen die in het hart vooral vrij zijn. Stel je open op voor allen die God op je weg brengt. Vrees niet voor welke reactie ook, de Heer zal met je zijn. Wees altijd bereid van Hem te getuigen, en van wat Hij doet. Vertel je zorgen aan Hem.

En wees dan over niets bezorgd.

Ds. B. Luiten is predikant van de Gereformeerde Kerk te Zwolle-Centrum

Hoe gaat het met ons? (1)

De Canadian Reformed Churches vandaag

In het najaar van 2004 organiseerde de Vrije Universiteit in Amsterdam een conferentie over ontwikkelingen binnen diverse Nederlandse immigrantengemeenschappen in Noord-Amerika. Ik hield daar een toespraak over de Canadian Reformed Churches (voortaan: Canadese Gereformeerde Kerken). Het grootste deel van mijn verhaal ging over de afkomst en de geschiedenis van deze kerken, hoe ze hun eigen karakter hebben willen bewaren en in hoeverre ze verbinding zochten met anderen. Aan het slot keek ik naar de huidige stand van zaken, in het bijzonder de uitdagingen waar dit kerkverband vandaag de dag - 55 jaar nadat het gesticht is - mee geconfronteerd wordt. Dit artikel is een iets bijgewerkte versie van dit afsluitende deel¹. Ik vraag vooral aandacht voor het afnemende ledental en de mogelijke oorzaken daarvan.

F. Oosterhoff ■

Ledenverlies en ledenwinst

Er komen minder mensen bij de Canadese Gereformeerde Kerken dan er weggaan. De kerken groeiden de laatste 55 jaar gemiddeld met 2,9 %, maar de laatste vier jaar was dat minder dan één procent!² De groei van de kerken is het resultaat van natuurlijke aanwas.

De cijfers van mensen die weggingen of erbij kwamen, zijn niet centraal bijgehouden. Om een indruk te vormen van de verschuivingen moest ik afgaan op informatie die ik kreeg van predikanten en scriba's van de afzonderlijke kerken. Verreweg de meesten stuurden mijn vragenformulier terug³. De antwoorden geven aan dat de kerken over de laatste vier jaar voor elke 100 gedoopte kinderen 10 leden verloren door overlijden. Dat zou een groei van minstens 90 leden betekenen op elke 100 geboorten. Maar de gemiddelde groei in de aangegeven periode bedraagt niet meer dan 70; dat is een netto verlies van 20 leden per 100 geboorten. Bij die 70 zijn al meegeteld de 21 mensen die van elders binnenkwamen. Van deze 21 kwamen er 6 bij de kerk door verkering of huwelijk; 5 door evangelisatie; 10 om andere redenen (bijv. overkomst uit een andere kerk). Het aantal kerkverlaters is aanzienlijk groter:

41 op de 100 geboorten. Van deze 41 zijn er 18 lid geworden van andere gereformeerde kerken⁴; 9 zijn lid geworden van evangelische kerken; van 14 is onbekend bij welke kerk ze zich hebben aangesloten.

Patronen

Een tamelijk opvallende uitkomst van de statistische analyse is dat van hen die de kerken verlaten, er zich veel meer bij een gereformeerde of presbyteriaanse dan bij een evangelische kerk aansluiten (18 tegen 9). Dit spreekt tegen wat je veel hoort: dat de evangelischen een sterke aantrekkingskracht op onze leden uitoefenen. Het klopt dat de evangelische beweging leden trekt uit traditionele kerken als de Canadian Reformed. De cijfers waarover ik beschik, laten zien dat dit op heel wat plaatsen het geval is. Het speelt vooral in zwaar verstedelijkte gebieden als bij voorbeeld de Fraser Valley in het zuiden van Brits Columbia. Volgens een predikant aldaar vinden we in deze regio "in zekere zin het zwaartepunt van de Canadese evangelische beweging met de Canadese hoofdkantoren van 'Focus on the Family', 'Crusade for Christ', de 'Promise Keepers' en andere parakerkelijke organisaties. Ook is de (evangelische) Trinity Western University er

gevestigd. In zo'n omgeving is het voor meer traditionele kerken zoals de *Canadian Reformed* een uitdaging om hun leden vast te houden."

Desondanks blijkt ook in de Fraser Valley het aantal mensen dat zich aansluit bij een gereformeerde of presbyteriaanse kerk meer dan twee keer zo hoog als het aantal mensen dat lid wordt van een evangelische gemeente⁵. De gereformeerde leer blijft trekken. De meesten die zich bij de Canadese Gereformeerde Kerken aansluiten doen dit, schrijft een predikant, omdat ze trouwe, bijbelse prediking verlangen, en de meesten die weggaan hebben dezelfde motivatie. Andere respondenten verwoorden soortgelijke meningen. Dit brengt ons bij de vraag naar de redenen waarom er meer weggaan dan erbij komen. Wat hebben andere gereformeerde kerken dat de Canadese Gereformeerde Kerken niet hebben?

De verklaring van het ledenverlies

De antwoorden van plaatselijke predikanten, administrateurs en anderen geven aan dat de etnische kleur van de Canadese Gereformeerde Kerken een belangrijk motief vormt. Deze kerken worden als te Nederlands ervaren, en daarmee samenhangend: als te zeer naar binnen gericht en geïsoleerd. De Canadese gereformeerde gemeenschap als geheel wordt gezien als onderdeel van de Nederlandse subcultuur. Vooral jonge mensen zien dit vaak als een minpunt, en dat geldt ook - neem ik aan - voor mensen die eerst overwogen zich aan te sluiten, maar daar bij nader inzien toch van afzien. Anderzijds zijn er ook leden die dit als een voordeel zien. Een van de predikanten merkt op, dat deze leden geloven dat de Nederlandse sfeer de kerken zal helpen hun gereformeerde identiteit en tradities vast te houden, ook doordat het daardoor minder voor de hand ligt buitenstaanders uit te nodigen lid te worden.

Vergelijkbare oorzaken voor de geringe aantrekkingskracht van de kerken zijn hun volgens sommigen behoudende karakter en hun exclusivisme. De liturgie van de kerken, inclusief het gebruik van de Geneefse melodieën voor de psalmzang, vormt voor een aantal mensen een struikelblok. Hetzelfde geldt van de manier waarop de avondmaalstafel wordt afgeschermd (de regel dat gasten alleen mee mogen doen als ze een geschreven verklaring van een zusterkerk kunnen overleggen), en van het feit dat het zusters niet is toegestaan te stemmen of te dienen in kerkelijke ambten. Bovendien heeft men de indruk dat er veel minder nadruk wordt gelegd op de noodzaak van een van de Geest vervuld, op Christus gericht leven dan op zuiverheid van de leer. De noodzaak van het laatste wordt niet ontkend, maar de vraag wordt gesteld of deze zuiverheid in de leer wel altijd terug te vinden is in een leven van ware navolging van Christus.

Een ander veelgehoord bezwaar is dat er niet genoeg energie gestoken wordt in evangelisatiewerk. De situatie is de laatste jaren enorm verbeterd, zowel met betrekking tot regionale als tot plaatselijke projecten. Desondanks is in veel opzichten de inzet voor evangelisatie minder dan die van andere - gereformeerde, presbyteriaanse en evangelische - kerkgemeenschappen.

Verder merken sommige jongeren in de Canadese Gereformeerde Kerken op, dat hun niet echt *geleerd* is om tegenover mensen in hun omgeving te getuigen van hun geloof, of dat nu in de buurt waar ze wonen, op het werk, de school of de universiteit is. Andere christenen, vooral evangelischen, zie je op een meer natuurlijke, meer spontane manier van hun geloof getuigen. Deze jongeren benadrukken dat de kerken een andere koers moeten kiezen als ze relevant willen zijn in de Canadese samenleving.⁶

Een dilemma

Op de vraag naar de noodzaak van aanpassingen wordt in de Canadese gereformeerde gemeenschap verschillend geantwoord. Er is steeds meer vraag naar veranderingen, maar er is ook een grote groep die de tradities van de kerken ten koste van alles willen handhaven. Deze situatie is niet ongewoon. Praktisch alle gereformeerde immigrantenkerken hebben ermee te maken gekregen. In de meeste gevallen betekende dit een gevecht tussen aan de ene kant de immigranten van de eerste en misschien de tweede generatie en aan de andere kant de leden van de daarop volgende generaties. Hoewel in het geval van de *Canadian Reformed* de grens niet exact tussen verschillende leeftijdsgroepen doorloopt (er zijn jongeren die de noodzaak van veranderingen ontkennen, en er zijn ouderen - ook immigranten van de eerste generatie - die veranderingen voorstaan), is het nog altijd zo dat de vraag om veranderingen het luidst klinkt bij de jongere leden.

De verschillen tussen de leeftijdscategorieën zijn grotendeels het gevolg van verschillende achtergronden en ervaringen. De mannen en vrouwen die de Canadese Gereformeerde Kerken hebben gesticht, hebben veel energie en geld gestoken in het opbouwen van een gereformeerde infrastructuur - kerken, basisscholen, scholen voor voortgezet onderwijs, diverse andere instellingen, publicaties, enz. - en ze willen die behouden. Bovendien, deze mensen hebben de Vrijmaking van 1944 meegemaakt en willen daaraan trouw blijven. Voor menigeen betekent dat een strenge binding aan de belijdenis en een sterke verbondenheid met de kerkelijke gewoonten en tradities waar ze in Nederland aan gewend waren. Liturgische veranderingen worden vaak afgewezen, en theologische vernieuwingen afgekeurd. De rampza-

lige gevolgen van zulke koerswijzigingen zijn - zo kun je dikwijls horen - maar al te duidelijk in de zgn. synodale kerken in Nederland en meer recent in de *Christian Reformed Church*. De dreiging van feministische, evolutionistische en schriftkritische invloeden bij voorbeeld worden beantwoord met een veto over vrouwenstemrecht in de kerken, een uitgesproken waardering voor wat een wetenschappelijk creationisme wordt genoemd, een fundamentalistische kijk op de onfeilbaarheid van de bijbel, en - over het algemeen - een voorkeur voor een conservatief-letterlijke hermeneutiek.

De angst voor verkeerde invloed en aanpassing beïnvloedt zelfs de verhouding tot kerken met een calvinistische achtergrond en belijdenis. Zo is niet iedereen gelukkig met de pogingen om te verenigen met andere gereformeerde en met presbyteriaanse kerken, hoe orthodox ook. Er klinken ook met een zekere regelmaat waarschuwingen tegen 'modernistische' invloeden niet alleen in andere kerken, maar ook binnen de Canadese gereformeerde gemeenschap zelf (en binnen de Nederlandse moederkerk).

Dat is één kant van de medaille. De andere kant is dat er verzet geboden wordt tegen een isolationistische en potentieel sektarische houding, en dit verzet neemt toe. De roep om meer betrokkenheid op de orthodox-christelijke oecumene, om meer openheid voor de noden van een verwereldlijkte en postmoderne samenleving, om onderscheid tussen puur etnische en echt bijbelse tradities, is steeds luider te horen. De Canadese gereformeerde gemeenschap en haar voorgangers moeten (ik citeer een predikant) leren 'onderscheid te maken tussen het blijvende hart van het gereformeerde geloof en de verschillende gereformeerde tradities. Wat ons getuigenis in de weg staat... is niet het gereformeerde geloof zelf maar bepaalde cultureel bepaalde gewoonten die we onderweg opgedaan hebben (gebrek aan emotionele openheid, een zekere stugheid in onze onderlinge omgang, onze zeer formele erediensten, en soms een zekere religieuze hoogmoed)'. Een van jongere respondenten klaagt erover, dat de Canadese gereformeerden de neiging hebben zich alleen voor hun eigen kerken en leden verantwoordelijk te voelen en uitsluitend hun eigen mensen lief te hebben, in plaats van zich in liefde te richten tot hen die buiten zijn. Dezelfde naar binnen gerichte houding - merkt deze zegsman op - zorgt ervoor dat de kerken zich zorgen maken over de manier waarop nieuwe liederen, nieuwe vormen van muziek, nieuwe vormen van jeugdwerk, niet-gereformeerde christelijke literatuur en niet-gereformeerde christenen hun tradities en stijl van eredienst negatief zouden kunnen beïnvloeden.

Dr. Freda Oosterhoff woont sinds 1952 in Canada. Ze is lid van de Cornerstone Canadian Reformed Church te Hamilton, Ontario, promoveerde in 1967 in de geschiedwetenschappen aan het University College in Londen, Engeland. Na jarenlang bij het middelbaar en hoger onderwijs in Canada les gegeven te hebben in de geschiedenis van Europa, de kerkgeschiedenis en de geschiedenis van de filosofie, is ze nu met pensioen en daarnaast deeltijdleraar 'geschiedenis van het denken' aan de Canadian Reformed onderwijzers opleiding in Hamilton. De Nederlandse bewerking van dit artikel is van de hand ds. R. ter Beek (Soest-Baarn), deputaat voor betrekkingen met buitenlandse kerken.

noten:

1. De complete bijdrage zal met die van de andere sprekers in de loop van dit jaar bij de VU University Press te Amsterdam verschijnen in het boek *Morsels in the Melting Pot* ('Klonten in de smeltkroes') onder redactie van de organisatoren van deze conferentie, dr. George Harinck (Historisch Documentatiecentrum van het Nederlands Protestantisme) en dr. Hans Krabbendam (Roosevelt Study Center, Middelburg).
2. 2001: 0,69 %; 2002: 0,54 %; 2003: 1,13 % en 2004: 0,9 % - gemiddeld 0,82 %. Deze cijfers dank ik aan ds. Eric Kampen, predikant van de *Canadian Reformed Church* te Langley-Willoughby Heights, B.C.
3. Wel 43 van de 49 gemeenten reageerden. Door speciale omstandigheden leden twee van deze 43 een meer dan gemiddeld ledenverlies gedurende de laatste vier jaar; ik heb ze om de totaaluitslag niet scheef te trekken buiten de berekeningen gehouden. Mijn hartelijke dank voor de predikanten, scriba's en administrateurs die mijn vragenformulier hebben ingevuld en teruggestuurd. Verschillende respondenten hielpen me extra met handige analyses van bepaalde verschuivingen en de redenen voor verlies of groei. Ik dank hierbij ook Bill Smouter (Ancaster) en Art Witten (Hamilton) voor hun adviezen bij het opzetten van het project, en Hank Vanderbrugghen (Hamilton) voor zijn hulp bij de analyse van het statistisch materiaal.
4. Bijv. de *United Reformed Churches of North America* (kerken die zich eind vorige eeuw hebben afgescheiden van de *Christian Reformed Church*), de *Christian Reformed Church*, de *Free Reformed Churches of North America* (de kerken die door christelijke gereformeerde emigranten uit Nederland zijn gesticht), en diverse presbyteriaanse kerken.
5. Deze conclusie is gebaseerd op de cijfers die ik door kreeg van 7 van de 8 *Canadian Reformed Churches* in de Fraser Valley: 55 leden sloten zich aan bij een andere gereformeerde of presbyteriaanse kerk in de laatste 4 jaar, en 26 bij een evangelische gemeente.
6. 'Jongeren' of 'jonge mensen' betekent in dit verhaal in de eerste plaats twintigers en dertigers, in een enkel geval mensen tussen de 16 en 20. Mijn observaties voor wat betreft deze groep zijn gebaseerd op ingevulde vragenlijsten en op gesprekken. Ik dank iedereen, in Oost en West, die me heeft geholpen bij dit onderdeel van het project.

Dit is het

De vervulling van Joëls pinksterprofetie

Profetie is een van de gaven van de Heilige Geest. Handelingen 2:17 zegt dat al Gods kinderen die gave krijgen. Zij zullen allemaal profeteren. Maar klopt dat wel met de werkelijkheid in de gereformeerde kerken op dit moment? Ontvangen wij die gave nog wel? “Dan zullen jullie zonen en dochters profeteren”: wat houdt die belofte eigenlijk in?

G. Kwakkel ■

In de afgelopen maanden is aan de Theologische Universiteit regelmatig gesproken over de Heilige Geest en zijn werk. Het begon in maart met een congres onder de titel ‘Levend Water’. Daaraan namen meer dan 100 mensen deel. In de weken daarna stonden de Heilige Geest en zijn werk centraal tijdens de korte bijeenkomsten op maandagmorgen, waarmee wij de collegeweek plegen te beginnen. Donderdag 1 juni jl. vond de sluiting van de lessen plaats. Bij die gelegenheid heb ik een overdenking gehouden, waarin eveneens aandacht werd besteed aan de Heilige Geest. Mijn uitgangspunt koos ik in de woorden van Petrus in Handelingen 2:16: “Wat hier nu gebeurt, is aangekondigd door de profeet Joël”. Wat ik toen gezegd heb, heb ik uitgewerkt in het nu volgende artikel.

Oude woorden worden waar

De mensen stonden stomverbaasd. Zij hadden een vreemd geluid gehoord: een geluid als van een hevige windvlaag. En nu zagen zij een grote groep mensen uit Galilea voor zich. Het waren eenvoudige, ongestudeerde mensen, die je kon herkennen aan hun noordelijke accent. Maar die mensen hoorden zij ineens spreken in vele verschillende talen. Iedere Jood die erop afkwam, hoorde hen in zijn eigen moedertaal vertellen over de geweldige dingen die God onlangs gedaan had, door Jezus Christus. Zo werden zij allemaal geconfronteerd met het werk van de Heilige Geest. Sommigen wilden daar niet aan. Zij probeerden een draai te geven aan wat zij zagen en hoorden. Zij grepen naar het wapen van de spot: ‘Die lui hebben te veel gedronken. Zij zijn teut. Daarom gedragen zij zich zo vreemd’. Aan het begin van zijn toespraak ontkracht Petrus deze suggestie. Hij heeft er niet veel woorden voor nodig om aan te tonen hoe gezocht het is wat zij zeggen. Het is nog maar een uur of negen ’s morgens. Als je dan aan dronken mensen denkt, heeft dat meer te maken met je eigen boze gedachten dan met

zin voor de werkelijkheid.

Vervolgens vertelt Petrus waar het dan wel om gaat in die wonderlijke verschijnselen. Hij zet zijn eigen verklaring van de gebeurtenissen tegenover die van de spotters. ‘Dit is geen kwestie van dronkenschap. Dit is wat Joël lang geleden gezegd heeft. Dit is hier en nu werkelijkheid geworden: de eeuwenoude profetie van Joël’.

Prof. den Hertog

Joëls profetie

In de tijd van Joël hadden grote rampen Israël getroffen. Het land werd geteisterd door sprinkhanen en droogte. Verschillende jaren achter elkaar was de oogst verloren gegaan. Er was zelfs geen graan of wijn meer om aan de heer te offeren op het altaar in de tempel (Joël 1:9). Maar achter die rampen ontwaarde Joël iets wat nog schrikwekkender was: de komst van de grote dag van de Heer! God zelf stond op het punt om met zijn onverslaanbaar leger op zijn volk af te stormen en het de genadeslag te geven (Joël 1:15; 2:1-11). Maar voordat de grote klap viel, werd er toch nog een mogelijkheid geboden om aan het oordeel te ontsnappen. Heel het volk, jong en oud, werd opgeroepen naar de tempel in Jeruzalem, op de Sion. Zij vernederden zich voor God, door te vasten en te treuren (Joël 2:12-17). De heer liet zich daardoor tot andere gedachten brengen. Hij besloot het aangekondigde oordeel af te gelasten. Hij nam het weer op voor zijn volk. Hij beloofde hun opnieuw regen,

koren, wijn en olijfolie in overvloed te geven. Alle schade die zij door de sprinkhanen en de droogte geleden hadden, zou hersteld worden (Joël 2:18-25).

Het zou weer helemaal goedkomen met Israël. Zij zouden niet weer terugvallen in hun oude zonde: andere goden dienen naast of in plaats van de Heer. Nee, van nu af aan zouden zij alleen de Heer als hun God erkennen en vereeren. Dat zou een perspectief openen zonder einde. Nooit zou zich meer herhalen wat nu gebeurd was. Namelijk, dat Israël voor schande stond door de rampen die het getroffen hadden. God stelde zijn volk in het vooruitzicht dat het nooit meer te schande gemaakt zou worden (Joël 2:26-27).

de kern van profeteren is niet dat je geheimen over de toekomst onthult

Vervolgens onthult de profetie nog grotere dingen, in Joël 3 (= Joël 2:28-32 in de vertaling van het NBG van 1951). Eens sprak Mozes de verzoeking uit: "Legde de Heer zijn Geest maar op heel het volk! Profeteerde iedereen maar!" (Num. 11:29). Die wens zal werkelijkheid worden. In Joël 3 belooft de Heer, dat na de overvloed van regen, eten en drinken nogmaals de hemel open zal gaan. Iets nog veel mooiers zal worden uitgestort over alle leden van Gods volk: zijn eigen geest. Het maakt niet meer uit of zij jong zijn of oud, vrije man of vrouw, slaaf of slavin. Zij zullen allemaal deel krijgen aan Gods geest. Zij worden allemaal in staat gesteld om te profeteren. Zij ontvangen de openbaring die daarvoor nodig is, in dromen en visioenen. Zo gaat het op het definitieve einde aan. De grote dag van Gods oordeel, die eerst was afgelast, komt toch. Hij wordt voorafgegaan door indrukwekkende tekenen: bloed, vuur, zuilen van rook, verduistering van zon en maan. Maar die dag brengt Gods volk niet meer de ondergang. Toegerust met Gods eigen geest gaan zij roepen tot God. Zij zoeken een schuilplaats op de enige plek waar die te vinden is: thuis bij de Heer, in zijn tempel op de Sion. Ieder die dat doet, mag het heel zeker weten: je wordt gered uit het oordeel dat God voltrekt op de schrikwekkende dag van zijn komst.

Profeteren

Dat was het wat God door Joël voorzegt had. Petrus haalt het allemaal aan in zijn toespraak op Pinksteren. En hij laat daaraan voorafgaan: "Wat jullie vandaag zien en horen, dat is wat Joël gezegd heeft. Nu gaat het in vervulling. Nu wordt het waar".

Maar was dat wel zo? Inderdaad, Gods Geest was uitgestort over zwakke mensen. Daardoor deden zij nu sterke dingen, dingen waartoe zij anders helemaal niet in staat waren. Zij spraken op luide toon in talen die zij tot op dat moment nooit gesproken hadden. Maar profe-

terden zij ook allemaal? Kregen zij werkelijk visioenen en droomgezichten te zien? Kon je bloed, vuur en rook waarnemen? Was de zon veranderd in duisternis en de maan in bloed? Nee, de meeste dingen van die dingen leken toen niet echt te gebeuren. En toch zegt Petrus: 'dit is wat Joël voorzegt heeft; wat u nu hoort en waar u nu naar staat te kijken, dat is wat Joël gezegd heeft. Nu is het werkelijkheid geworden'.

Petrus weet het namelijk zeker: het einde van de tijden is aangebroken. Het is de laatste tijd, de tijd die onmiddellijk voorafgaat aan de komst van Gods grote dag. De Geest van God is nu gegeven aan alle leerlingen van Jezus, niet maar mondjesmaat maar overvloedig. Hij is echt uitgegoten.

Het eerste gevolg daarvan is, dat eenvoudige Galileeërs spreken over Gods grote daden, verstaanbaar voor iedereen, in zijn eigen taal. Zij vertellen wat God gedaan heeft in de persoon en het leven van Jezus Christus. Zij spreken vrijmoedig over dat grote werk van God: de wonderen van Jezus, zijn woorden, zijn veroordeling, zijn lijden en dood aan het kruis, zijn opstanding uit de doden en zijn hemelvaart. Dat spreken noemt Petrus met recht 'profeteren'. Want de kern van profeteren is niet dat je geheimen over de toekomst onthult. Waar het bij profeteren in de eerste plaats om gaat, is, dat iemand Gods woord doorgeeft. Dat iemand namens God spreekt, als zijn boodschapper. Dat kun je duidelijk zien in een van de eerste teksten in de bijbel waarin het woord 'profeet' voorkomt. Ik denk nu aan Exodus 7:1-2. De Heer zegt daar tegen Mozes: "Ik zal ervoor zorgen dat jij als een god voor de farao staat, en je broer Aäron zal je profeet zijn. Jij moet Aäron alles zeggen wat ik je opdraag, en hij moet het woord voeren en de farao vragen de Israëlieten uit zijn land te laten vertrekken". Mozes wordt met een god vergeleken en Aäron met diens profeet. Aäron is Mozes' profeet, omdat hij namens Mozes het woord voert tegenover de farao. Wat iemand tot profeet maakt, is dus dat hij het woord van de godheid hoorbaar aan de mensen doorgeeft.

Dat gebeurde er toen, op Pinksteren, in dat huis waar de leerlingen bij elkaar waren. Zij gaven allemaal het woord van God verstaanbaar aan de mensen door. Daarin ziet Petrus de vervulling van wat Joël gezegd had: 'jullie zonen en dochters zullen profeteren'.

Dromen en visioenen

Maar die dromen en visioenen dan? Verderop in het boek Handelingen wordt herhaaldelijk vermeld dat leerlingen van Jezus visioenen ontvingen. Bijvoorbeeld: het visioen waaruit Petrus moest leren, dat vele joodse reinheidsvoorschriften niet langer geldig waren (Hand. 10:9-16; zie ook Hand. 9:10-16; 10:3-6; 16:9; 18:9-10). Maar in Handelingen 2 is daar helemaal geen sprake van. Je krijgt absoluut niet de

indruk dat de leerlingen op die dag dromen en visioenen ontvingen.

Toch voelt Petrus zich niet gedrongen de zinnen over de dromen en visioenen weg te laten, wanneer hij Joëls profetie aanhaalt en daarvan zegt: 'dat ziet u nu gebeuren'. De leerlingen ontvingen die dag niet letterlijk dromen en visioenen. Maar zij kregen wel degelijk hetzelfde als wat God door middel van dromen en visioenen aan zijn profeten gaf: openbaring, inzicht in Gods werk en zijn plannen. Kijk maar naar Petrus, als hij even later het vervolg van zijn toespraak houdt. Diezelfde Petrus die er kort daarvoor nog maar zo weinig van begreep, wat een inzicht in Gods werk en in de Schriften blijkt hij nu ineens te hebben! Letterlijke dromen en visioenen ontvingen de leerlingen op dat moment niet. Maar God had hun wel geconfronteerd met zijn openbaring in Jezus Christus. Hij gaf hun daar al het inzicht in, dat zij nodig hadden om er frank en vrij over te spreken. Hij stelde hen in staat om het verstaanbaar door te geven aan alle mensen. Dat gebeurde toen op een heel bijzondere manier: zij spraken met andere tongen (Hand. 2:4, vertaling van 1951). Ik laat nu de vraag rusten of daarmee hetzelfde verschijnsel wordt bedoeld als de tongentaal of klanktaal die wij later in de gemeente van Korinte aantreffen. In Handelingen 2 gaat het in elk geval om spreken in andere bestaande talen, zodat mensen die met die talen zijn opgegroeid onmiddellijk begrijpen wat er gezegd wordt. Een soortgelijk verschijnsel kom je nog twee keer tegen in Handelingen, namelijk in 10:46 en 19:6 (een verschilpunt is wel, dat in Hand. 2:4 sprake is van 'spreken met andere tongen' of 'in andere talen', terwijl in 10:46 en 19:6 het woord 'andere' niet genoemd wordt).

In al die gevallen gaat het kennelijk om tekenen die God speciaal op dat moment gaf, net zoals het geluid van de windvlaag en de tongen als van vuur aan het begin van Handelingen 2. Met die tekenen maakt God duidelijk wat er van nu af aan gaat gebeuren: gewone mensen spreken over Gods grote daden. Alle volken op aarde worden daarmee bereikt. Zo gaan Joëls woorden in vervulling: al Gods kinderen profeteren. Dat is het eerste wat de Geest van God op Pinksteren gaf.

Bloed, vuur en rook

In Handelingen 2:19-20 haalt Petrus Joëls woorden aan over angstwekkende verschijnselen aan de hemel en op aarde. Er zal bloed, vuur en rook te zien zijn. Zon en maan zullen geen licht meer geven, maar veranderen in duisternis en bloed. Dat zijn de tekenen die aankondigen, dat de grote, stralende dag van God echt voor de deur staat. Dat is de dag waarop Christus terugkomt op aarde en Gods oordeel over alle mensen voltrokken wordt. Waren die angstaanjagende tekenen te zien op de pinksterdag in Jeruzalem? De mensen kregen een geluid als van een hevige windvlaag te

horen. Zij kregen vuurtongen te zien, die zich op ieder van de leerlingen neerzetten. Dat was alles. Meer vuur was er niet te zien en al helemaal geen bloed of rook. De zon stond, mogen wij aannemen, te stralen aan de hemel. De maan ging op en onder als altijd. Toch zegt Petrus: 'wat u nu ziet gebeuren, is wat Joël gezegd heeft'. En dan noemt hij even later ook de tekenen van bloed, vuur, rook, zons- en maansverduistering.

Hij doet dat met recht. Want ook al vielen die tekenen niet allemaal te zien in letterlijke zin, het geluid als van een hevige windvlaag en de vuurtongen spraken duidelijke taal. Storm en vuur zeggen: God zelf komt eraan. Zo ging het verschillende keren in de tijd van het Oude Testament. Hij daalde op de Sinai in vuur (Ex. 19:18). Hij antwoordde Job vanuit een storm (Job 38:1). In Psalm 50 tekent de komst van God om recht te spreken over zijn volk. Vers 3 zegt: "Laaiend vuur raast voor hem uit, rondom hem wervelt een storm" (vgl. ook Ps. 18:8-16). Het geluid als van een hevige windvlaag en de vlammen in de vorm van vuurtongen lieten zien: God zelf komt eraan. In zijn Geest komt hij zelf op aarde. De mensen krijgen rechtstreeks met hem te maken. De grote dag waarop hij de wereld oordelen zal, kan elk ogenblik aanbreken.

door hun spreken trekt het vuur de wereld door

Opvallend is dan dat het vuur zich vertoont in de vorm van tongen. En dat even later de leerlingen hun tong gaan gebruiken, door in vele talen te spreken over de grote daden van God ('tong' en 'taal' is in het Grieks hetzelfde woord, wat wijst op een duidelijk verband tussen de vuurtongen in vers 3 en de vreemde talen in vers 4). Die vorm krijgt het vuur, dat het voorspel vormt van de dag van Gods oordeel, de dag van Christus' terugkomst. Het vuur trekt door de wereld heen door het spreken van Jezus' leerlingen. Door hun verkondiging brengen zij de dag van Gods oordeel onontwikkeld dichtbij.

Dat is de wonderlijke kracht van het profetisch spreken van de leerlingen van Jezus. Hun verkondiging van Gods grote daden is geen onschuldige informatie, die je kunt aanhoren en naast je neerleggen. In wat zij zeggen komt de kracht van Gods oordeel naar de mensen toe!

Echte redding

De komst van de dag van de Heer wordt in het boek Joël geschilderd in dreigende beelden. De inwoners van Jeruzalem die de leerlingen horen spreken, worden aan die dreigende beelden herinnerd. Voor hen was de komst van God om te oordelen zeker iets heel bedreigends. Hoeveel mensen zullen erbij gestaan

hebben, die ruim 50 dagen geleden mee hadden geschreeuwd met de menigte: "Kruisig hem, kruisig hem!"?

Maar er is een ontsnappingsmogelijkheid. Zij kunnen aan het oordeel van God ontkomen. In de laatste woorden die hij van Joël aanhaalt, wijst Petrus de enige mogelijkheid om de komst van Gods grote dag te overleven. Dat is, dat je gaat doen wat vanaf de tijd van Enos kenmerkend is geweest voor de gemeente van God: de naam van de Heer aanroepen (vgl. Gen. 4:26).

Op die eerste pinksterdag na Christus' opstanding had de naam van God een bijzondere invulling gekregen. God had naam gemaakt door alles wat hij in Jezus Christus van zichzelf had laten zien. Aan die openbaring van God in Christus moeten de inwoners van Jeruzalem zich overgeven. De hulp van die naam moeten zij inroepen. Dan is er redding, straks als God en Christus definitief gekomen zijn, maar ook nu al, heel reëel.

Daar werkt Petrus aan in het vervolg van zijn pinksterpreek. Het laatste woord dat op deze pinksterdag wordt opgetekend uit zijn mond luidt: "Laat u redden uit dit verdorven mensengeslacht!" (Hand. 2:40). Dan zijn er duizenden mensen die naar hem luisteren. Samen met degenen die er door de Heer later aan toegevoegd werden, vormden zij de kring van geredden (Hand. 2:47; zie m.n. de vertaling van 1951). Hun redding was nog niet voorgoed voltooid. Maar hun redding was wel zo werkelijk, dat zij 'de geredden' genoemd konden worden.

Het laatste offensief

Wie is de Heilige Geest? Wat komt hij op aarde doen? Daarover valt veel meer te zeggen dan in

dit artikel gebeurt. Ik beperk me nu tot het eerste wat hij van zichzelf liet zien, toen hij de leerlingen van Jezus vervulde op het Pinksterfeest.

Je zou het kort zo kunnen samenvatten: de Heilige Geest is de persoon en de kracht die God inzet om zijn slotoffensief in deze wereld te openen. De laatste tijd is nu echt aangeboren. God komt eraan om de wereld te oordelen. Het is nu voor de mensen erop of eronder. God zet zijn sterkste wapen in.

Het eerste wat de Geest dan doet, is mensen in staat stellen om te spreken. Om het evangelie door te geven, verstaanbaar, in alle talen van de wereld. En met de van God gegeven kracht en het gezag van een profeet. Niet als een interessant verhaal, dat je kunt overwegen. Maar als een woord van getuigen (vgl. Hand. 1:8), een woord waarmee God een rechtsgeding met de mensen aangaat: 'erken je dat ik zelf in Jezus Christus aan het werk was of niet?' (vgl. ook Joh. 16:7-11). Een woord dat werkelijk redding brengt aan ieder die het aanvaardt.

Op het Pinksterfeest werden Joëls woorden werkelijkheid. Door de kracht van Gods Geest spraken mensen in alle talen over wat God in Jezus Christus had gedaan. Zij werden allemaal in staat gesteld om te profeteren en zo de komst van Gods grote dag te dienen. Wat een voorrecht voor gewone, zwakke mensen als Petrus, zijn broeders en zusters en Jezus' leerlingen in de 21e eeuw!

Prof. Dr. G. Kwakkel is rector van de Theologische Universiteit te Kampen en lid van de redactie van dit blad.

KERNREDACTIE:

Dr. E.A. de Boer,
Prof. Dr. B. Kamphuis

OVERIGE REDACTIELEDEN:

Drs. A.L. Th. de Bruijne, Drs. I.D. Haarsma,
Prof. Dr. G. Kwakkel, Drs. B. Luiten,
Drs. K. de Vries, J. Westert.

MEDEWERKERS:

J.J.D. Baas, Drs. E. Brink, J.M. de Jong,
Ds. G. Riemer, Dr. J. Smelik,
Drs. H. Veldman

BLADMANAGEMENT:

Mevrouw M.T. Kremer
Scholma Druk bv, Postbus 7
9780 AA Bedum, tel. 050 3013636

Alle stukken voor de redactie bij voorkeur per
E-mail: reformatie@scholma.nl, ingeval per
post via bovengenoemde postbus.
Uitgever: Print Media bv, Bedum

Technische realisatie:

Scholma Druk bv, Bedum

ADMINISTRATIE EN

ADVERTENTIES:

Scholma Druk, postbus 7,
9780 AA Bedum.
Telefoon: 050 - 3013636.
Fax: 050 - 3012732
(o.v.v. Reformatie).
E-mail: reformatie@scholma.nl
Aanlevering advertenties in overleg.
ING Bank: 66.30.92.620

ABONNEMENTSPRIJZEN:

€ 49,50 per jaar
studenten € 19,50;
buitenland € 130,00
- abonnementsjaar loopt van
1 januari t/m 31 december
- opzegging van het abonnement dient 1
maand voor aanvang van het nieuwe abon-

nementsjaar schriftelijk of per e-mail te
geschieden (voor 1 december)
Losse nummers € 1,50 (incl. porto).

De Reformatie is op Daisy cd-rom
verkrijgbaar bij de Chr. Blinden-
bibliotheek voor blinden en slecht-
zienden. Tel. (0341) 565477.

ADVERTENTIES (acquisitie en verkoop):

J. Hoogenboom, tel. 050-4091204,
fax 050-4091252
e-mail: info@hoogenboom-communicatie.nl
Prijs: € 0,45 per mm.
Contracttarief op aanvraag.

Zonder schriftelijke toestemming van de uit-
gever is het niet toegestaan artikelen uit dit
blad over te nemen.

Web: www.dereformatie.nl
ISSN 0165-5191

„Ik merk duidelijk dat God mijn leven leidt”

in gesprek met

Het motto dat haar ouders haar meegaven, was: je leeft niet voor jezelf, je leeft voor een ander. „Dat betekent niet dat je jezelf helemaal moet wegcijferen, maar wel dat je je in kerk en maatschappij inzet met de mogelijkheden die je hebt”, zegt mevrouw Jantsje Sietsma-Elzinga (44) uit Wezep. Zelf geeft ze daar onder meer invulling aan als kerkorganist en leider van de Alpha-cursus.

W.M. Bakker ■

Mevrouw Sietsma groeide als jongste in een gezin met vijf kinderen op in het Friese Roodkerk, tussen Leeuwarden en Dokkum, waar haar vader een boerderij had. Het gezin behoorde tot de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt. „Mijn opa, Dirk Elzinga, was in de tijd van de Vrijmaking als ouderling geschorst. Voor mijn vader was dat een groot verdriet. Hij koos de kant van zijn vader. Voor mijn moeder was het vooral een inhoudelijke keus om vrijgemaakt te worden. Mijn oudste broer, die het syndroom van Down had, overleed op zevenjarige leeftijd. Het was voor mijn ouders een troost dat hij in het verbond was opgenomen”. Thuis werd er open over het geloof gesproken, herinnert mevrouw Sietsma zich. „Mijn ouders hadden een doorleefd geloof”. In haar eigen leven heeft de dienst aan God ook altijd een plaats ingenomen. Nadat ze de christelijk nationale basisschool in Oenkerk had doorlopen, bezocht ze het christelijk lyceum in Dokkum. „Ik was me ervan bewust dat ik duidelijk moest maken waar ik voor stond. Bij godsdienst en maatschappijleer kwam ik voor mijn geloof uit. Na de middelbare school zou ik naar de HBO-V in Groningen gaan, maar daar werd ik uitgeloot. Toen ben ik naar de gereformeerde opleiding in Zwolle gegaan, die in die tijd van start ging. Daar heb ik mijn man leren kennen. Daarin heb ik Gods leiding gezien”. Het was niet het enige moment in haar leven waarop mevrouw Sietsma die leiding duidelijk ervoer. „We lezen thuis een dagboekje met de kinderen. Vorig jaar overleed mijn moeder. In die week ging het dagboek over de vraag: Hoe zal de hemel er uit zien? Dat kan geen toeval zijn. Mijn moeder overleed, vlak voordat mijn ouders vanuit Friesland naar een verzorgingshuis in Wezep zouden verhuizen. Nu kwam mijn vader hier alleen terecht, terwijl hij nog samen met mijn moeder was aangemeld. Als hij alleen was ingeschreven, was er op dat moment geen plaats geweest. Ik heb het als leiding ervaren dat hij toen toch kon komen, eerst

in een tweepersoonskamer, later in een eenpersoonskamer”.

Alpha-cursus

In haar omgeving maakte mevrouw Sietsma in de loop der jaren diverse ingrijpende gebeurtenissen mee, waaronder een ongeluk waarbij een nog jong familielid om het leven kwam. De confrontatie met het lijden bevestigt voor haar „dat het leven heel betrekkelijk is. We moeten over de grens van dit leven heen kijken, naar Christus. We hebben het hard nodig dat Hij alle dingen nieuw maakt. Het doel van ons leven is: God leren kennen, dicht bij Hem leven”.

mijn ouders hadden een doorleefd geloof

Het christenzijn doortrekt haar hele bestaan, inclusief haar werk als wijkverpleegkundige in de jeugdgezondheidszorg. „Ik ben wie ik ben. Ook in m’n werk ben ik christen. Dat kan ik niet loskoppelen. Dit betekent praktisch gezien dat ik voor sommige doelgroepen extra oog heb. Zo heb ik een project opgezet voor alleenstaande moeders. Een keer per maand komen we met een groepje bij een van de vrouwen thuis. Op die manier wordt hun sociaal isolement wat doorbroken. Elke keer bespreken we een thema waarmee deze vrouwen te maken hebben. Mijn gedrevenheid hiervoor heeft een Bijbelse grond, vanuit Jakobus 1 vers 27: het omzien naar weduwen en wezen”. Bij de intake vraagt mevrouw Sietsma altijd naar de geloofsovertuiging van mensen, „omdat die invloed heeft op de opvoeding. Welke waarden en normen geef je je kinderen mee? Soms komen er verhalen los van mensen die christelijk zijn opgevoed, maar teleurgesteld zijn geraakt in de kerk. Ik ga dan niet evangeliseren, maar als ik merk dat mensen op

zoek zijn of vragen hebben, verwijs ik hen wel eens door naar de Alpha-cursus”.

Zelf is ze betrokken bij de organisatie van deze cursus in Wezep. In het Alpha-team zitten behalve vrijgemaakt gereformeerden enkele Nederlands gereformeerden en een lid van een gemeente van gereformeerdebondssignatuur. „De cursus vind ik heel prettig. Ik ben gewend gesprekken met mensen te voeren en ga vrij onbevangen een relatie met iemand aan. Wij verzorgen de inleidingen, maar God moet het werk doen. Ik erváár ook dat Hij werkt. Het is niet van mij afhankelijk. Dat geeft ontspanning”.

Een mooie ervaring deed mevrouw Sietsma op tijdens een weekend waarin de Persoon en het werk van de Heilige Geest centraal stonden. „Een intelligente vrouw die heel rationeel dacht en veel vragen had, is tijdens dat weekend echt gegrepen door de boodschap. Haar vragen waren ineens weg. Daar heeft ze ook van getuigd. Dan zie je heel duidelijk dat God werkt”.

Kerkorganist

Intussen is mevrouw Sietsma al bijna dertig jaar kerkorganist. „We hadden vroeger thuis een harmonium. Mijn ouders vonden het van belang dat er genoeg kerkorganisten zouden zijn en lieten de kinderen orgellessen volgen bij Arnold Feddema. Toen ik veertien of vijftien jaar was, ben ik als kerkorganist begonnen. In verschillende gemeenten ben ik dat vervolgens gebleven. Ik vind het belangrijk de gemeentezang te begeleiden, ik hoef niet de leiding te hebben. In dat opzicht zie je volgens mij een verschil in orgelspel tussen mannen en vrouwen”.

Nadat ze jarenlang alleen uit het Gereformeerd Kerkboek had gespeeld, deden het Liedboek voor de Kerken en de bundel Negentig Gezangen hun intrede in de eredienst. Het bracht voor mevrouw Sietsma veel extra voorbereiding met zich mee. „Het is soms best pittig”, zegt de organist, die haar eigen stijl als klassiek omschrijft. In de loop der jaren viel het haar op dat een organist in een kleine gemeente over het algemeen meer waardering krijgt dan in een grote. „In grotere gemeenten proef ik soms een beetje: Het orgel draait wel”.

Ondanks allerlei veranderingen in de inrichting van de eredienst ziet mevrouw Sietsma nog steeds een belangrijke plaats voor het orgel. „Ik houd van het gebruik van veel instrumenten, maar de plek voor het orgel moet blijven. Het is gewoon een heel mooi, goed begeleidingsinstrument. Wel denk ik dat de piano door het gebruik van nieuwe liederen meer een vaste plaats zal krijgen naast het orgel”.

Hoewel de organist de uitbreiding van het liederenaanbod toejuicht, blijven de Psalmen in haar ogen onvervangbaar. „Ik vind de Psalmen heel mooi, ben een echte psalmenzinger. Er zijn ook mooie opwekkingsliederen, maar de inhoud is soms erg beperkt. Aan de Psalmen

heb ik veel, zeker in tijden waarin het allemaal wat minder lekker gaat. In de inhoud ervan kan ik al mijn emoties kwijt. Overigens hoef je Psalmen niet altijd op de traditionele manier te zingen. Toen mijn moeder overleden was, betekende Psalm 139 veel voor mij, maar die zong ik toen op de melodie van lied 518 uit ‘Opwekking’: Heer, U bent altijd bij mij”.

Mevrouw Sietsma vindt het belangrijk dat kinderen van jongs af aan veel christelijke liederen leren. „Naar mijn idee wordt er in gezinnen tegenwoordig weinig gezongen”. Zelf had ze enige tijd een kinderkoor. Op dit moment treedt ze incidenteel op met een ad-hoc koortje. „Pas hebben we bij de afsluiting van het huisbezoekthema ‘Schuldig en toch vrijgesproken’ een aantal liederen over dit thema gezongen. Deze heb ik zes keer geoefend met een groep kinderen die het op dat moment leuk vonden om mee te doen, waarna we ze op de gemeentevond hebben laten horen”.

Studie

Na de zomer zet mevrouw Sietsma haar kerkelijk vrijwilligerswerk voorlopig op een laag pitje. Ze gaat dan aan de Hogeschool Utrecht fulltime een opleiding volgen voor nurse practitioner, een nieuwe functie die in de zorgsector in opkomst is. „Het kwam op m’n weg. Ik ben ervoor gevraagd vanuit mijn werk en heb gebeden wat ik moest doen. Uiteindelijk heb ik besloten de tweejarige opleiding te gaan volgen. Ook daarin wil ik als christen bezig zijn”.

W.M. Bakker is lid van de Gereformeerde Kerk te Harderwijk en journalist van het RD

Naam: J. Sietsma-Elzinga
 Leeftijd: 44 jaar
 Woonplaats: Wezep
 Burgerlijke staat: gehuwd en moeder van vier kinderen in de leeftijd van 13 t/m 19 jaar
 Beroep: wijkverpleegkundige en video-hometrainer in de jeugdgezondheidszorg
 Kerkenwerk: lid Alpha-team en kerkorganist